

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-
EPIDEMIOLOGICZNA W KATOWICACH

Smak życia

czyli debata o dopalaczach

Program profilaktyki uniwersalnej

rok szkolny
2022/2023

PROGRAM PROFILAKTYKI UNIWERSALNEJ „SMAK ŻYCIA CZYLI DEBATA O DOPALACZACH”

O PROGRAMIE

CEL PROGRAMU:

dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

GRUPA DOCELOWA:

uczniowie szkół podstawowych (VII i VIII klasa), ich rodzice/opiekunowie, kadra pedagogiczna.

CEL INTERWENCJI:

- ✓ profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży;
- ✓ dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji o kontekście używania tzw. dopalaczy i o samych „dopalaczach” w celu zwiększenia ostrożności uczestników i zmniejszenia ich otwartości na kontakty z tymi produktami;
- ✓ zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z „dopalaczy”.

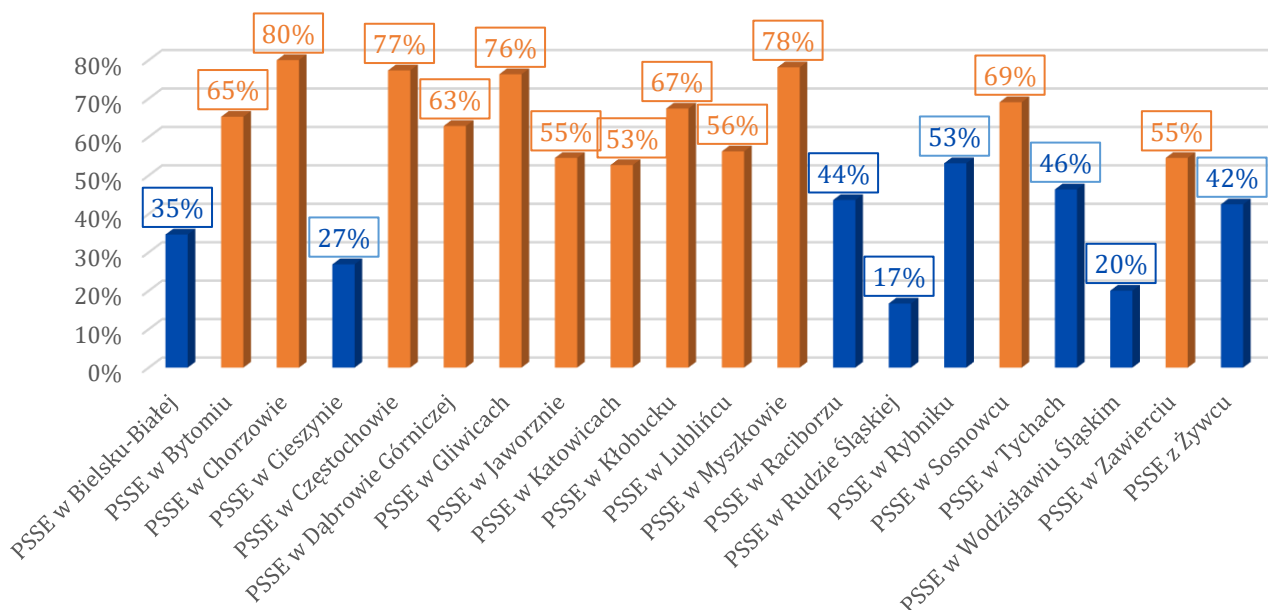
Program autorstwa prof. Krzysztofa Wojcieszka powstał z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

REALIZACJA W WOJ. ŚLĄSKIM

W roku szkolnym 2022/2023 na terenie woj. śląskiego zakończyła się VIII edycja programu, która swoim zasięgiem objęła:

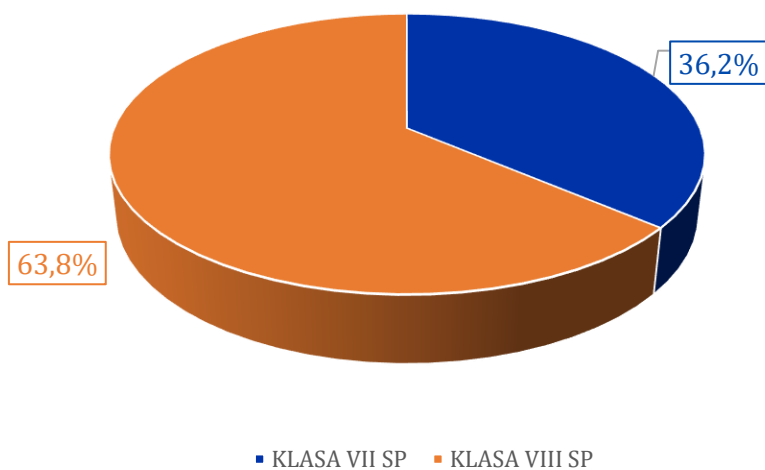
- ✓ **694 szkół podstawowych** (tj. 55% wszystkich szkół tego typu w woj. śląskim);
- ✓ **ponad 44 tys. uczniów** (tj. 27% uczniów ze szkół podstawowych /klasy VII i VIII/ woj. śląskiego);
- ✓ **ponad 16 tys. rodziców.**

Wykres 1. Odsetek szkół podstawowych biorących udział w VIII edycji programu „Smak życia czyli debata o dopalaczach” w woj. śląskim z podziałem na teren nadzorowany przez PPIS woj. śląskiego

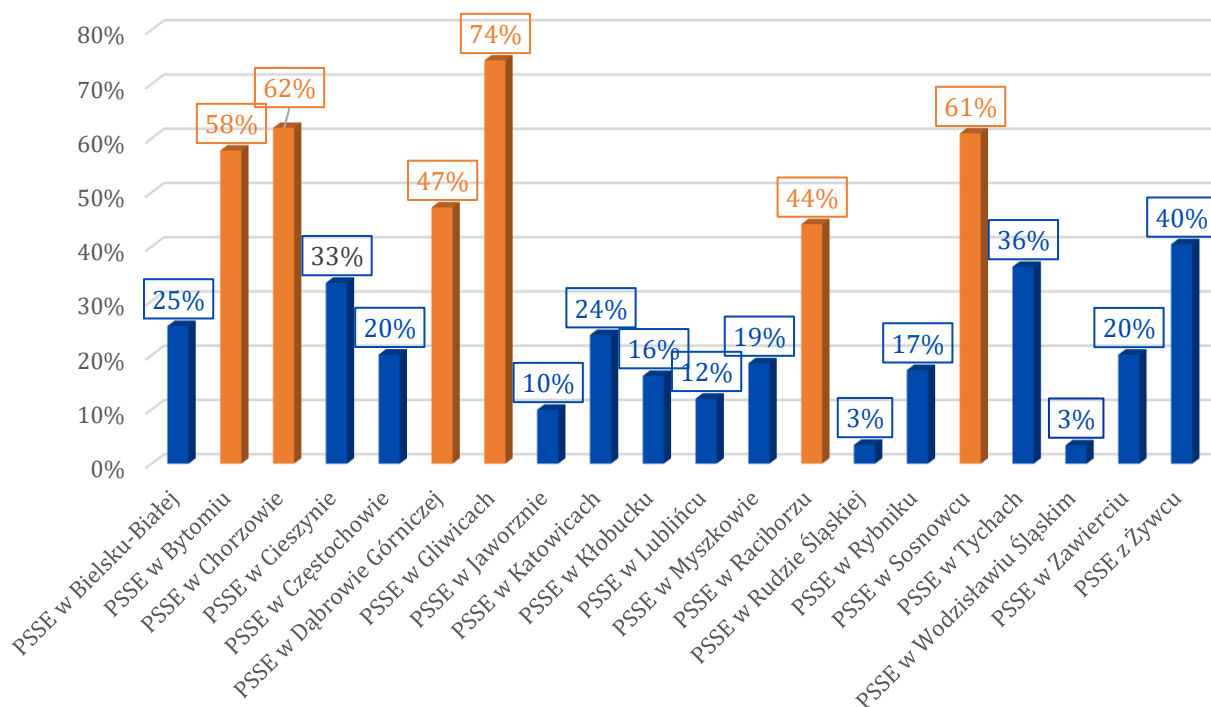
ZASIĘG PROGRAMU W VIII EDYCJI – 55%

W VIII edycji udział wzięło **44 111 uczniów** szkół podstawowych. Program realizowany był w klasach VII i VIII.

Wykres 2. Odsetek uczniów biorących udział w VIII edycji programu z podziałem na klasy

NAJWIĘKSZĄ GRUPĘ STANOWILI UCZNIOWIE KLAS VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ – 63,8%

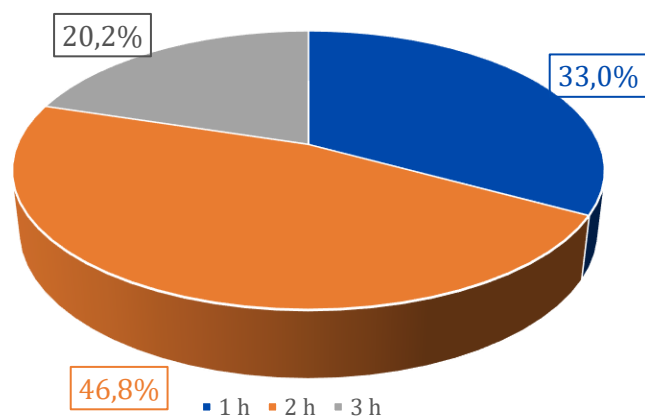
Wykres 3. Odsetek uczniów biorących udział w VIII edycji programu „Smak życia czyli debata o dopalaczach” z podziałem na teren nadzorowany przez PPIS województwa śląskiego

ODSETEK UCZNIÓW BIORĄCYCH UDZIAŁ W PROGRAMIE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM – 27%

W VIII edycji programu, odbyło się 18 szkoleń dla 242 koordynatorów szkolnych. Program realizowany był najczęściej przez koordynatorów, którzy brali w nim udział kolejną edycję. Część osób szkoliło się samodzielnie z wykorzystaniem otrzymanych materiałów edukacyjnych (157 osób) lub z w innym sposób, podczas narad lub z indywidualnym wsparciem koordynatora powiatowego (141 osób). **Łącznie przeszkolonych do realizacji programu zostało 540 osób.**

PODCZAS REALIZACJI PROGRAMU POWIATOWI KOORDYNATORZY PRZEPROWADZILI 96 WIZYTACJI

Zgodnie z założeniami programu na jego realizację koordynatorzy szkolni mogli przeznaczyć od 1 do 3 godzin lekcyjnych. W większości szkół program realizowany był przez 2 godziny lekcyjne (46,8 %).

Wykres 4. Liczba godzin lekcyjnych przeznaczonych na realizację programu (dane %)

Program został **pozytywnie przyjęty i wysoko oceniony** przez szkolnych koordynatorów, uczniów i ich rodziców/opiekunów. Z przekazanych danych sprawozdawczych wynika, że **zaangażowanie uczniów** podczas realizacji programu zostało ocenione wysoko (28,8% dobrze, 48,4% bardzo dobrze, 19,7% świetnie), **treści merytoryczne** w większości przypadków zostały ocenione jako dobre (24,9%), bardzo dobre (48,4%) i świetne (19%), natomiast **materiały edukacyjne** - 27,7% jako dobrze, 41,9% - bardzo dobrze i 13,1% świetnie.

We wszystkich szkołach realizujących program profilaktyki uniwersalnej pt. „Smak życia czyli debata o dopalaczach”, w miarę możliwości podejmowano dodatkowe działania spójne z profilaktyką uzależnień, tak aby wzmocnić efekt edukacji i profilaktyki używania środków psychoaktywnych.

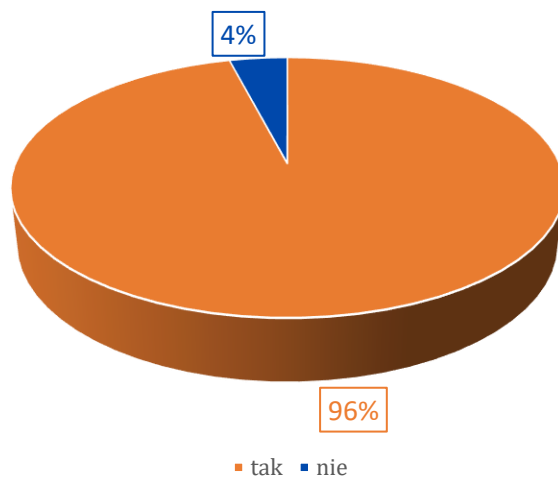
**ŁĄCZNIE PODCZAS VIII EDYCJI PROGRAMU ODBYŁO SIĘ PRAWIE 3 TYS. DODATKOWYCH DZIAŁAŃ
DLA OK 90 TYS. ODBIORCÓW**

Tabela 1. Dodatkowe formy realizacji programu

Lp.	Formy	Liczba działań	Liczba uczestników	Odbiorcy
1	Wykłady/Prelekcje/ Pogadanki/Prezentacje	1 201	34 400	Uczniowie, rodzice/opiekunowie
2	Imprezy (akcje/eventy, happeningi/Wystawy	162	16 803	Uczniowie, rodzice/opiekunowie
3	Konkursy	123	4 846	Uczniowie, rodzice/opiekunowie
4	Projekcje filmu	695	18 914	Uczniowie, rodzice/opiekunowie
5	Inne:	803	14 617	Uczniowie, rodzice/opiekunowie

Według koordynatorów szkolnych i powiatowych program został oceniony jako potrzebny. Zdecydowana większość widzi potrzebę jego kontynuacji w latach następnych gdyż program dostarcza młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” jak również

zagrożeń, które wynikają z ich używania. Zwiększa ostrożność, a w rezultacie potęguje wzrost ostrożności i ograniczenie otwartości na kontakty z tymi produktami. Deklaracje chęci udziału w kolejnej edycji programu zgłosiło prawie 96% dyrektorów szkół podstawowych.

Wykres 5. Deklaracja udziału w kolejnej, IX edycji programu (dane %)

Z INFORMACJI PRZEKAZANYCH PRZEZ KOORDYNATORÓW WYNIKA, ŻE CELE PROGRAMU ZOSTAŁY OSIĄGNIĘTE

*Opracowanie:
Agnieszka Hejmo-Kozub,
Oddział Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej
WSSE w Katowicach*